

DEN NORSKE KYRKJA

Valle og Hylestad sokn

Innkalling

Råd: Valle og Hylestad Sokneråd

Dato og tid: 02.12.2025, 15:45

Lokale: Valle kyrkjekontor

Saksmappe: V&H2025-45

Til: Torstein Bjørgum (leiar), Gudrun Sagneskar (Nestleiar), Toralv Frøysaa Lie (sekretær), Arne Tronsen (Medlem), Knut Olav Uppstad (Medlem), Kristine Kleiveland (Medlem), Liv Gunn Viki (Medlem), Knut Hagen (Andre innkalte)

Vara: Karin Bøe (Varamedlem), Margit Homme (Varamedlem), Olav Brokka (Varamedlem), Steinar Nomeland (Varamedlem), Torleif B Harstad (Varamedlem)

Dette møtet er på Valle kyrkjekontor. Medlemmene og varamedlemmene og kommunens representant og vara vert invitert til middag - pinnekjøtt - på Bergtun kl. 18.30.

Kyrkjeverja Ingunn Nordmo Sagland vert med på møtet. Sissa møter og som fungerande kyrkjeverje.

Alle som ynskjer å delta på middagen må melde tilbake seinast måndag 1.12 kl. 12 til Gudrun Sagneskar på telefon 90079352.

Forfall til soknerådsmøtet meldast snarast råd til kyrkjekontoret.

Sakslisten

Faste Saker

075/25 FR - Godkjenning av innkalling og saksliste

076/25 Opning

077/25 Leiar i soknerådet orienterar

078/25 Kyrkjeverja orienterer

079/25 Presten orienterer

080/25 Førespurnad

Møtesaker

081/25 Møteplan for 2026

082/25 Konfirmantplan 2025-2026

083/25 Verneplan for gravminne på kyrkjegardane i Valle kommune

084/25 Takkofferliste 2026 og liste over kyrkjeverter

085/25 Rydde i fond

Torstein Bjørgum

Toralv Frøysaa Lie

leder

sekretær

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-45	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	075/25	02.12.2025

075/25 FR - Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksframlegg

Godkjenning av innkalling og saksliste og val av to som skal signere protokoll.

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste vert godkjent.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-45	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	076/25	02.12.2025

076/25 Opning

Saksframlegg

.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-45	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	077/25	02.12.2025

077/25 Leiar i soknerådet orienterar

Saksframlegg

Kort orientering om aktuelle saker som ikkje er med på sakslista.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-45	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	078/25	02.12.2025

078/25 Kyrkjeverja orienterer

Saksframlegg

Kort orientering om aktuelle saker som ikkje er med på sakslista.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-45	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	079/25	02.12.2025

079/25 Presten orienterer

Saksframlegg

Kort orientering om aktuelle saker som ikkje er med på sakslista.

- Konfirmantarbeidet
- Vegleiaren
- Kyrkjelydstur
- Samarbeid kyrkje - skule
- Bønevegg i Valle og Hylestad kyrkje

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-45	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	080/25	02.12.2025

080/25 Førespurnad

Saksframlegg

Her er det høve til korte innspel om det som ligg møtedeltakarane på hjarte

Forslag til vedtak

Tatt til orientering

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	411	V&H2025-42	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	081/25	02.12.2025

081/25 Møteplan for 2026

Saksframlegg

Forslag til møteplan for 2026

AU	6.01	10.03	2.06	25.08	29.09	17.11
SR	20.01	24.03	16.06	8.09	13.10	1.12
Soknemøte			?			

Forslag til vedtak

Valle og Hylestad FR vedtek møteplanen slik den ligg føre.

Dato for soknemøte vert vedteke i møtet.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	501	V&H2025-43	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	082/25	02.12.2025

082/25 Konfirmantplan 2025-2026

Vedlegg liste

1 _Plan for konfirmasjonstida 2025 - 2026 Valle og Bykle.docx

Saksframlegg

Før ein visste stabssituasjonen for dette året arbeidde soknepresten for å sikre ein medhjelpar i konfirmantarbeidet. Saman utarbeidde me ein plan for konfirmasjonstida. Denne vart lagt fram for soknerådet i Bykle til godkjenning, men vart ikkje lagt fram for soknerådet i Valle. Det var ein glipp i ein situasjon med delvis sjukemelding. Planen vart lagt fram for foreldre i eit møte i Bykle kyrkje.

Det er eit pedagogisk grep å legge meir av undervisninga til gudstenester slik at konfirmantane lærer ved å vere med på kyrkja sitt gudstenesteliv. Samtidig er det ei praktisk ordning som gjer det mogeleg for kateketen å følge opp konfirmantarbeidet. I opplegget er kateketen og med som klokkar der konfirmantane er med. Det er også ein del av planen å utvikle leiartrening for dei som er konfirmert. Denne hausten er det med 4 ungdomsleiarar frå Evje og Hornnes på enkelte av samlingane. Det er ingen tvil om at dette samla gjer eit løft i tilbodet me gjer til konfirmantane.

Etter at planen vart lagt er desse endringane kome til.
Samlinga onsdag 11. mars er flytta til onsdag 18. mars
Samlinga fredag 13. mars er flytta til fredag 20. mars

Forslag til vedtak

Konfirmantplanen for 2025 - 2026 vert vedteken.

Konfirmantplan 2025-2026

Fjellgardane, Bykle, Valle og Hylestad

KRIK-leir: 20. - 24. juni 2025, Bø i Telemark

Foreldremøte torsdag 21. august kl 17.00-18.00

Gjennomgang av program.

Laurdag 11. okt kl. 11 – 15 Kyrkjekjeddaren i Bykle Tema Stefanusborna, Falafel/pita kl. 12.30

Sundag 12. okt kl. 11.00 (09.30) i Bykle kyrkje – Presentasjon av konfirmantane

Sundag 12. okt kl. 16 (14.30) i Hylestad kyrkje – Presentasjon av konfirmantane

Onsdag 29. okt kl. 14 – 16 i Kyrkjekjeddaren – Tema Gravferd, sorg, sakn, håp – frukt og grønt

Sundag 2. nov kl. 11.00 (09.30) i Hylestad kyrkje – Minnegudsteneste

Sundag 2. nov kl. 16.00 (14.30) i Bykle kyrkje - Minnegudsteneste

Onsdag 26. nov kl. 14 – 16 i Kyrkjestoga / Sæbyggjen i Valle – Førebu ljosmessene – frukt og grønt

Sundag 30. nov kl. 17.00 (16.00) Ljosmesse i Hylestad kyrkje med konfirmantane i Valle

Sundag 7. des kl. 16.00 (15) Ljosmesse og jolekonsert i Bykle kyrkje med konfirmantane i Bykle

Onsdag 21. jan kl. 14 – 16 Kyrkjestoga – Tema Bibel – Frukt og grønt

Sundag 25. jan kl. 11.00 (09.30) Gudsteneste i Bykle kyrkje

Sundag 25. jan kl. 16.00 (14.30) Gudsteneste i Hylestad kyrkje

Sundag 8. feb kl. 11.00 (09.30) Gudsteneste i Fjellgardane kyrkje

Sundag 8. feb kl. 16.00 (14.30) Gudsteneste i Valle kyrkje

Onsdag 11. feb kl. 14 – 16 Kyrkjestoga - Tema – Frukt og grønt

Onsdag 11. mar kl 14 – 16 Kyrkjekjeddaren – Tema – Førebu påskemåltid

Onsdag 11. mar kl. 16.30 Påskemåltid med lammesteik og tilbehør – Foreldre og andre invitert – s.u.

Fredag 13. mar kl. 18 – 20 i Evje- / Otra- hallen – Goodfriday – med Åseral, Evje og Hornnes, Bygland

Fredag 17. – Sundag 19. april Hyttetur på Hovden

Sundag 19. apr kl. 11.00 Gudsteneste i Fjellgardane

Samtale / overhøring / konfirmantanes gudsteneste

Onsdag 27. mai kl. 17.00 (14 - 16) Gudsteneste med konfirmantane i Bykle kyrkje og fest

Torsdag 28. mai kl. 17.00 (14 - 16) Gudsteneste med konfirmantane i Valle kyrkje og fest på soknehuset

Konfirmasjonsgudstenestene

Laurdag 6. juni kl. 11.00 (10) Konfirmasjonsgudsteneste i Bykle

Sundag 7. juni kl. 11.00 (10) Konfirmasjonsgudsteneste i Hylestad

Laurdag 13. juni kl. 11.00 (10) Konfirmasjonsgudsteneste i Fjellgardane

Sundag 14. juni kl. 11.00 (10) Konfirmasjonsgudsteneste i Valle

Skuleruta

Haustferie i veke 40: 29. september – 3. oktober, Siste skuledag før jul: 19. desember, Første skuledag etter

jul: tysdag 5. januar, Vinterferie i veke 8: 16. – 20. februar, Påskeferie frå 30. mars - 7. april, Kristi

himmelfartsdag: 14. mai. Siste skuledag før sommarferien: fredag 19. juni

Allidretten er på fredagar kl. 19-22 i Vallehalli – Kontaktperson er Ingun Røysland – tel 95831269

1 oppmøte haust og 1 oppmøte vår (me vil ha felles køyring frå hovden på ei samling vår og haust.)

Samlingane hausten 2025 er: 5. september, 10. oktober, 7. november og 5. desember.

Me vil og gjerne – som me har hatt dei siste to åra - ha ein basar i Valle til støtte for misjonsprosjektet Stefanusborna. Då samlar konfirmantane inn gåver frå butikkar / næringsliv / privatpersonar. Det blir og sal av mat som konfirmantane står for. Dag og tid for dette kjem me tilbake til.

Som de ser, er konfirmantopplegget i større grad enn før lagt til helger. Det er eit val me har gjort for å nytte dei tilsette på ein god måte. Då er det og lettare å få med ungdomsleiarar på samlingane. Er det utfordringar med enkelte helger vil me gjerne ha ein dialog for å finne gode løysingar.

Klokkeslettet i parentes er oppmøtetid for konfirmantane.

Anne Synnøve og Toralv

Kontaktinfo

Toralv Frøysaa Lie

Sokneprest i Valle og Bykle

E-post: toralv.lie@valle.kyrka.no

Tel: 926 28 337

Anne Synnøve Ropstad

Kateket

E-post: ar375@kyrkja.no

Tel: 909 16 664

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	823	V&H2024-12	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	083/25	02.12.2025

083/25 Verneplan for gravminne på kyrkjegardane i Valle kommune

Vedlegg liste

- 1 Budsjettframlegg for verneplan.docx
- 2 Verneplan original 24.11.pdf
- 3 Budsjettframlegg for verneplan.docx

Saksframlegg

Verneplanen for kyrkjegardane i Valle og Hylestad er utarbeidd i ei arbeidsgruppe med Knut K Homme, Alfred Ryningen, Bjørgulv T Berg, Torbjørg Trydal og Leonhard Jansen. I tida som kyrkjeverje har eg og vore med på nokre av samlingane. Leonhard Jansen har vore sekretær og ført planen i pennen.

To vedlegg; eitt med utvalde gravminne i Valle og eitt i Hylestad vert lagt fram i møte.

Etter presentasjon og drøfting i førre sokneråd er planen revidera, og det er lagt til bildemateriale slik at planen er slik den vil bli presentert for for bygdefolk og andre interesserte. Det er og eit styrande dokument for administrasjonen av kyrkjegardane i kommunen.

Det er ein gjennomarbeidd plan som er lagt fram. Eg vil uttrykke ein stor takk til dei som har vore med i arbeidet.

Med ein slik plan ligg det ansvar for å følge opp. Det er eit administrativt og eit økonomisk ansvar - jamfør vedlagte budsjett.

Toralv Frøysaa Lie

Forslag til vedtak

Soknerådet vedtek Verneplan for kyrkjegardane i Valle kommune slik den føreligg.

Administrasjonen følger opp med dei foreslåtte tiltak.

Soknerådet ynskjer å avtale med dei som fester gravene og reparasjon av jernkrossane.

Kostnaden med reparasjon blir tatt opp i samband med budsjetthandsaminga i januarmøtet.

Framlegg til budsjett for vidare arbeid med verneplanen

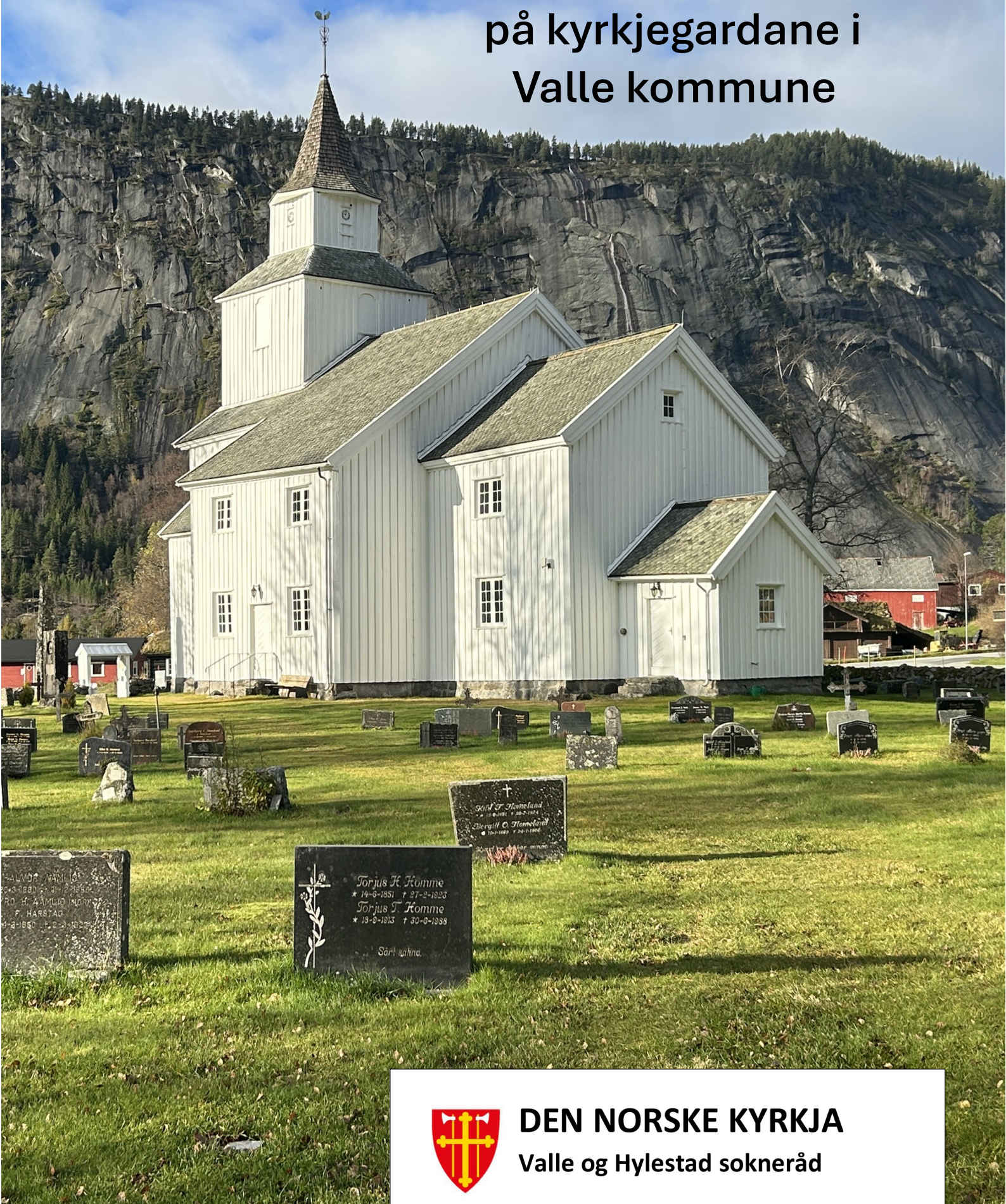
Arbeidet med å formalisere avtale mellom gravplasstyresmakta og dei som festar verna graver, vil krevje ein administrativ ressurs. Me føreslår ikkje noko ekstra budsjett i den samanheng, sjølv om det sjølv sagt inneber ein kostnad.

Eit utgangspunkt for 2026 kan vere:

147 graver vert føreslege verna.

Eingongskostnad kr. 250,- pr. gravminne	kr. 36.750,-
Sveising /rep. av 9 jernkrossar	kr. 10.000,-
Andre utgifter	kr. 3.250,-
Til saman	kr. 50.000,-

Verneplan for gravminne på kyrkjegardane i Valle kommune

DEN NORSKE KYRKJA

Valle og Hylestad sokneråd

Verneplan for gravminne på kyrkjegardane i Valle kommune

Valle november 2025

*Valle kyrkje i august 1888. Kyrkjegarden, som truleg er den same som i mellomalderen, er ramma inne av eit steingjerde. Port frå Postvegen og porten som var laga til for presten ser ut til å vere på same staden om i dag.
Foto Axel Lindahl. Frå Setesdalsmuseet.*

Innhald

Føreord	7
Mål	9
Bakgrunn	9
Oppbygging av planen	10
Handsaming av verna gravminne i privat eige (festa graver)	11
Handsaming av verna gravminne i gravplasstyresmaktene si eige	12
Stell av kyrkjegardane/kyrkjegardsdugnad	13
Kriterium for vern	15
Kva tyder symbola?	15
Når kom kristendomen til Setesdal?	17
Kyrkjegardar som ikkje er i bruk som gravplass	18
Nomeland kyrkjegard	18
Björgum kyrkjegard	19
Hylestad kyrkjegard ved kyrkja	21
Kyrkjegardar som er i bruk som gravplass	23
Valle kyrkjegard	23
Hylestad kyrkjegard Rysstadmo	24
Forvaltning	26
Handlingsplan	29
Kjelder	29

Vedlegg

Ei gravferd begynte i heimen til den døde, der kista stod på låvegolv fram til gravferdsdagen. Turen til kyrkjegarden tok lang tid for dei som budde lengst vekk. Som vi ser var det ingen som hadde skuffa snø på kyrkjegarden. Kista er heimelaga, og det vert fortalt at dette kanskje var den siste gravferda med heimelaga kiste i Hylestad. Året er 1958, og Anne K. Uppstad vert ført til grava. Foto: Knut F. Uppstad. Frå Setesdalsmuseet.

Føreord

Våren 2023 vedtok soknerådet i Valle at det skulle utarbeidast ein verneplan for kyrkjegardane i Valle og Hylestad. Soknerådet oppnemnde ei nemnd til å stå for arbeidet. I utgangspunktet var dette Alfred Ryningen, Knut K. Homme og Leonhard Jansen.

Til arbeidet med å handtere registreringsprogrammet Ecclesia, bad me med Torbjørg Trydal frå kommunen. Ho har stått for all registrering på data, og har også sørge for fotografering av alle gravminna.

Det var kyrkjevevje Bjørgulv T. Berg som kalla inn til oppstartsmøte i august 2023. Seinare på hausten begynte Gudrun Åkre i den stillinga, og Bjørgulv vart med i nemnda.

Då Gudrun Åkre slutta sommaren 2024, kom sokneprest/kyrkjevevje Toralv Frøysaa Lie med i arbeidet. Då han kom tilbake som sokneprest i full stilling no i haust, var det naturleg å be han om å halde fram i arbeidet til planen var fullført.

På oppstartsmøte vart det laga ein førebels plan for arbeidet. Seinare vart også Helene Horverak, frå kyrkjekontoret i Birkenes, med på eit møte der ho orienterte om arbeidet med verneplanen som ho heldt på med der.

Leonhard Jansen tok på seg arbeidet med å leie arbeidet, skrive planen, og hente fram eldre foto/illustrasjonar. Dei fleste av desse er frå Setesdalsmuseet sine samlingar.

Oppmåling av gravminne som vert føreslege verna er gjort av Alfred Ryningen, Bjørgulv T. Berg og Torbjørg Trydal.

Undervegs har ein samrødd seg med oppdragsgjevar med tanke på å utforme planen på ein føremåls-tenleg måte. Likeins med Statsforvaltaren i Agder, og Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark som har eit særskilt ansvar for forvaltning av gravplassar over heile landet.

Ein plan som dette er meint å gjeve varig vern for dei gravminna som vert tekne med. Over tid kan me ikkje sjå bort frå at det er behov for endringar i planen. Det må derfor gjerast fortløpande vurderingar, til dømes når festar ikkje lenger ønskjer å feste grava, og gravminnet står i fare for å kunne verte sletta. Det er naturleg å rullere planen med jamne mellomrom.

Valle 22.11.2025

Alfred Ryningen

Bjørgulv T. Berg

Knut K. Homme

Leonhard Jansen

Toralv Frøysaa Lie

Torbjørg Trydal

Det var vanleg at likferdsfølget tok seg av alt det praktiske med å få kista i grava og fylle på att jorda. Det var ikkje alltid presten var til stades. Då hadde han jordpåkasting komande messesundag. Gravferda til Ingebjørg T Kvestad i 1949. Foto: Jon O. Løyland. Frå Setesdalsmuseet.

Mål

Overordna mål er å take vare på lokal kulturarv, og sikre at eit representativt utval av gravminne vert tekne vare på for ettertida.

Bakgrunn

Forskrift til lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassforskriften)

§ 27 Bevaring

Gravplassmyndigheten kan vedta at områder av gravplassen eller enkeltgraver med gravminner og annet utstyr skal bevares. Slikt vedtak kan bl.a. gjøres dersom gravminner på et område av gravplassen eller en grav er av en viss alder, at det representerer en stilhistorie, har et lokalt særpreg i form eller materialbruk, gir uttrykk for en interessant personalhistorie eller er unikt.

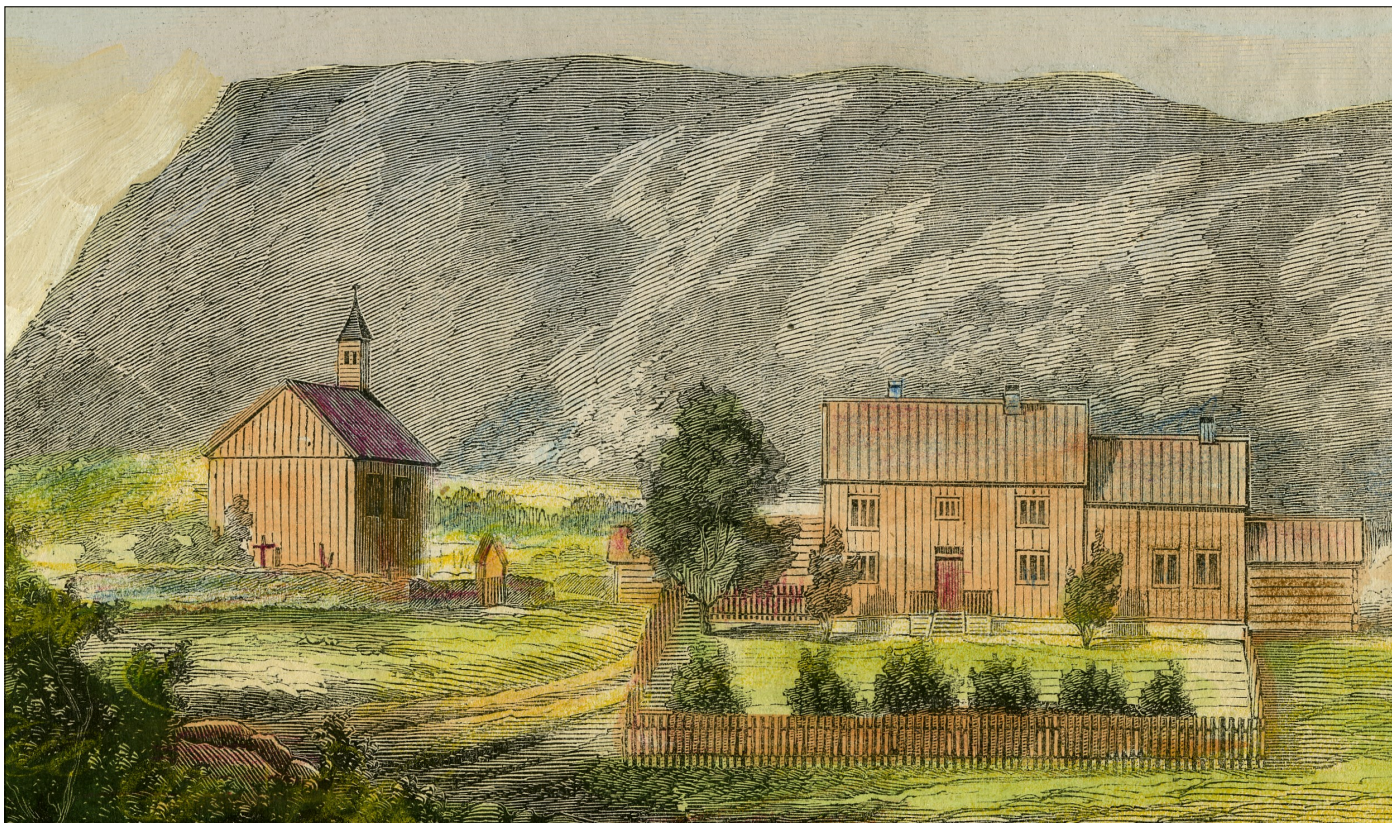
Gravplassvedtektene skal inneholde egne bestemmelser for de områder eller graver som vedtas bevart.

Frå 1.5.2025 gjeld ny Forskrift om gravplassvedtekter, Valle kommune, Agder. Der les me:

§ 5. Spesielle føresegner

- *Det skal ikkje tildelast nye graver på kyrkjegarden ved Hylestad kyrkje, heller ikkje urnegraver.*
- *Felt X på Valle og Hylestad kyrkjegard er utanom regulert felt og kan ikkje nyttast.*
- *Felt G og H på Valle kyrkjegard har eit visuelt særpreg. Nye steinar må tilpassast feltet i avtal med gravplastyresmakta. Jf. gravplassforskriften § 27.*

Rundt Valle kyrkje gjeld også at eit område rundt kyrkjebygget er definert som mellomalderkyrkjegard, og skal forvaltast etter Kulturminnelova som eit freda fornminne. For heile dette området gjeld at det ikkje skal etablerast nye graver. Heller ikkje gjevast løyve til gjenbruk av graver med unntak av dei gravene der det har vore gravlegging etter 1945. (Jfr. kart s. 22.)

Den gamle kyrkja (nedreven 1843/44) og den gamle prestegarden i Valle (brann 1862). Xylografi frå kring 1860, men etter eit eldre førelegg. Illustrasjon frå Setesdalsmuseet.

Oppbygging av planen

Alle gravminne på kyrkjegardane i Valle kommune er fotograferte og lagde inn i registreringsprogrammet Ecclesia. All konkret informasjon om det enkelte gravminne vert ført inn der. Der står det også om gravminnet er festa av pårørande. Det vil seie at når planarbeidet er gjennomført og Ecclesia er ajourført, har ein eit raskt tilgjengeleg oversyn om kva som måtte gjelde for det enkelte gravminne.

Planarbeidet vil ende opp i ei beskriving av gravminnet og ei konkret vurdering av kvart einskild gravminne som vert verna.

Eit overordna mål er å verne eit representativt utval av gravminne i ulik utforming og frå ulike tidsperiodar. Grunngeving for vern kan òg vere om gravminnet er verneverdig i seg sjølv, eller som del av ein samanheng/miljø.

På bakgrunn av dette set me opp ein handlingsplan for arbeidet vidare.

Utskrift frå Ecclesia av kvart einskild gravminne som vert føreslege verna, påført alle naudsynnte opplysningar, vil følgje planen som eit vedlegg.

Den eldste teikninga me kjenner av Hylestad kyrkje frå august 1847. Teiknaren er Andreas Wulfsberg Grøtting, og teikninga er henta frå Nasjonalbiblioteket..

Handsaming av verna gravminne i privat eige (festa graver)

Når gravplasstyresmaktene ønskjer å verne eit gravminne som er i privat eige, skal det gjerast ei verneavtale med den som er festar av grava. Verneavtalen inngår deretter som del av festeavtalen. Ved seinare fornying eller overføring av feste, vil verneavtalen vere ein del av dette. Fellesrådet er gravplasstyresmakt, men delegerer dette til kyrkjeverja som forvaltar førespurnadar/klager i samsvar med det som vedtektene bestemmer.

Også når ei festa grav vert verna, har festar ordinære rettar og plikter:

- *Festar betalar festeavgift*
- *Festar har ansvar for sikring og vedlikehald av grav og gravminne*
- *Festar bestemmer om grava skal brukast om att*

Dersom festar ønskjer å bruke eksisterande gravminne vidare, må det gjerast på ein slik måte at verneverdien ikkje vert forringa. I kvart einskild tilfelle **skal** gravplasstyresmaktene spørjast til råds. Ein kan til dømes påføre nye namn på framsida av steinen om det er plass til det, eller steinen kan snuast om det er mogeleg.

Dersom festet vert sagt opp eller ikkje fornya, overtek gravplasstyresmaktene eigarskapen til gravminnet, og handsamar det i samsvar med verneplanen.

Handsaming av verna gravminne som er i gravplasstyresmaktene si eige

- Gravminnet vert ståande på staden så langt det er mogeleg.
- Det skal ikkje setjast opp nye gravminne på dei verna gravene.
- Gravplasstyresmaktene eig og er ansvarleg for gravminna. Ansaret gjeld også sikring og vedlikehald, men sistnemnde vil avgrensast av kapasitet og økonomi.
- Det vil ikkje verte planta ved desse gravminna. Dersom nokon private likevel ønskjer å pynte med blomar, skal det gjerast etter avtale med gravplasstyresmaktene. I rammegraver vil det til vanleg verte lagt steinheller, eller ein duk som vert dekkja med stein. (Det mest ikkje rammegraver på kyrkjegardane i Valle kommune.)

Gravminne som tidlegare er fjerna frå gravplassen, og ein ikkje veit kvar grava låg, vurderer ein normalt som ikkje verneverdig. Desse skal ikkje setjast opp att på gravplassen.

Stell av kyrkjegardane/kyrkjegardsdugnad

Tradisjonelt var det inga pynting på kyrkjegarden. Gravene vart spadde opp og kasta igjen, og det vart haugar og tuer over alt. Somme tider blanda med restar av kister, klede og kanskje også bein. Det var ikkje vakkert.

Graset kunne også verte langt. Då den gamle gravaren, Knut Torvet, som budde på Rysstadmo, bad om pensjon, var det retten til å slå graset på kyrkjegarden det heradstyret i Hylestad hadde å tilby.

Fylkesgartnar Lars Liestøl frå Bygland var oppteken av dette, og det vart sett i gong utbetringar. Det vart nok gjort litt etter litt, men det er ikkje så mykje å finne om dette i kjeldene. Ein systematisk gjennomgang av til dømes Vegleiarene, ville truleg ha vore nyttig.

I Valle ser det ut som det vart gjort veldig mykje i 1954. Me skjønar det slik at heile kyrkjegarden vart spadd opp og laga til som plen som kunne slåast med grasklyppar. Det vart også kjøpt inn motorisert grasklyppar.

Som i Valle var også Hylestad kyrkjegard ustelt fram til 1950-talet. Mellom anna gjennom eit oppslag i Fævennen 1959 vert det invitert til plantedag. Då har dei alt fått motorisert grasklyppar.

I den sjauen var det nok ein del av dei gamle gravminna som vart borte. Det er svært få gravminne att eldre enn 1900, og gravminnet over lensmann Ole Sundsdahl frå 1871 er det eldste som står att.

Vi får leggje til at mange av gravminna i eldre tid var laga av tre, og vart av den grunn etter kvart borte.

Det er mange jordfaste steinar som ligg rundt på den eldste delen av kyrkjegarden. Ein del av desse er nok gamle, men kan ikkje daterast utifrå det som er synleg. Det eldste som står att er hovudsakleg krossar i støypejern.

I ein perioden på 1980-talet, vart mange av gravsteinane flytta på beine rekkjer, og det vart sett i jernbolt for å forhindre at gravminnet velta. Det meste er låge steinar av ulike slag. Nokre trekrossar er i svært dårleg forfatning. Det er ingen obeliskar eller høge steinar ut over dei tre (fire) minnesteinane på Valle kyrkjegard. § 8 i Gravplassvedtektene regulerer kva det er høve til å gjere med gravminnet og miljøet rundt.

Mellom anna på grunn av svært mange store bjørketre, er mange gravsteinar tilgrodde med lav. Røtene på dei store trea er også ein av grunnane til at ganske mange gravsteinar ikkje står heilt beint.

Fra gammalt var det ikkje vanleg å stelle på kyrkjegarden, men utover på 1900-talet vart det ei vanleg oppfatning at det skulle sjå litt greitt ut. På 1950-talet vart det gjort omfattande planering på kyrkjegardane, og dette biletet frå Valle i 1955, viser korleis alt er spadd opp og jamna til. Foto: Widerøe Flyveselskap. Frå Setesdalsmuseet.

Når det var kyrkjegardsdugnad stilte heile bygda opp, og det kom «blomebil» frå Evje. Biletet frå midten av 1960-talet, viser òg kor vanleg det var med trekrossar. Desse forsvant etter kvart, og vart ikkje erstatta. Foto: Sverre Lund. Frå Setesdalsmuseet.

Midt på 1950-talet måtte kyrkjegarden på Rysstadmo utvidast, og det vart gjort med ei forelenging nedover mot elva.. Som i Valle vart det jamna og stella og lagt til rette for «moderne» slått med motorgrasklyppar. Foto: Widerøe Flyveselskap 1955. Frå Setesdalsmuseet.

Avisutklipp frå Fedrelandsvænnen 30. mai 1959.

s. 121 • Lørdag 30. mai 1959

Stordugnad på Hylestad kyrkjegard

Det seier mykje om eit menneske korleis det stiller det på den siste hvileplassen for sine kjære. Mange stader er det vent å sjå som blir lagt nett der. Men så kom ein og bil førte over beresta det forfrell på ein kyrkjegard. Nå må ein — for å vere rettvis — sjå på mellom bry og land. Det er så mykje lettare i ein by å koma til. I ei bygd er veggen så lang, og så blir det gjerne slik at ein kven så allfor sjeldan på kyrkjegarden.

Det siste dra er kyrkjegardane på landet blitt stelte myk-

Gre Norneland og Ingebjørg Bjørgum saman med gartner Lars Ljessdal.

Sigurd Holm til v. og sokneprest Jens Bjelland held på å få i gang den motoriserte grasklypparen. Den 4½ år gamle Torgeir A. Rysstad hjåkar på.

Puter under armene —

(Forts. fra side 1)

teralbatten, men den ene femtedelen skulle jo også betales. Hvis man fikk flere slike bevere der stalen handt kommunens midler, kunne kommunestyret snart pakke sammen. Dessuten var vaarekighetene størst for de privatfinansierte hus.

Ordfører Messel opplyste at 70 prosent av husene i Oddernes var privatfinansierte, og at det selvfølgelig overfor dem som disse som hadde de største økonomiske vanskeligheter. Man tok ikke noe fra noen om man ventet. Ingen hadde krav på noe for kommunestyret vedtok det. Derimot ville det være urettferdig overfor dem som gikk med de høye rentene i privatfinansierte hus om de som hadde innrente i Husbanken skulle få ytterligere hjelp.

Arne Mosfjell ville gjøre sine motstandere i kommunestyret ansvarlig for at de hadde trent salien, for ellers hadde de som kunne få rahatten, gått glipp av etterbetaling på 90 kroner. Han kunne heller ikke forstå ord-

Kriterium for vern

På kyrkjegardane i Valle kommune er alle gravminna svært like i utforming med ein låg stein i bakkant og eit lite plantefelt framfor steinen. Kommunen har tidlegare sørga for at gravminna står i beine rekker, og har bede folk om å fjerne det som måtte stikke seg ut; til dømes kantstein. Dette mellom anna for å lette tilgangen med grasklyppar.

Ein forutset at det verna gravminnet er i god stand. Ein vernar eit utval, og vanlegvis dei som inneheld flest verneelement og er i best stand. Kriterium for vern kan vere:

- ulike typar stein
- Kunstnarleg verdi
- Personar med særskilte funksjonar/posisjonar i lokalmiljøet
- symbolikk

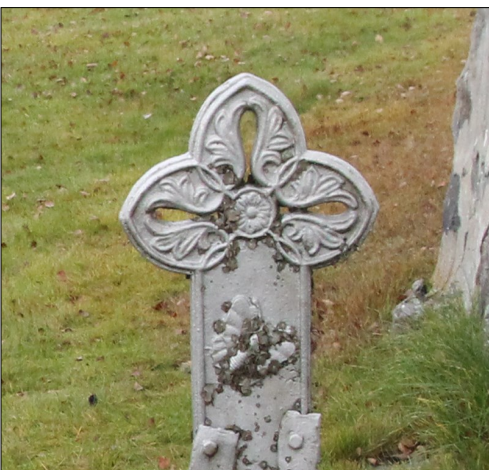
Kva tyder symbola?

- Krossen. Den tome krossen symboliserer siger; Kristus er oppstanden.
- Stjerna. På mange gravminne står det ei stjerne framfor fødselsdatoen. Denne viser til stjerna over Betlehem i samband med Jesu fødsel. Som oftast har stjerna fem stråler som viser til Jesu fem sår på krossen. Kross framfor dødsdato minner om Jesu død på krossen.
- Soloppgang: Den nye morgonen, den ljose evigheit, siger, oppstandelse. Eller solnedgang: Tida går, livet vert avslutta.
- Lysande fyrtårn: Menneska er om bord på «livets skip» på veg mot ljuset, det evige målet.
- Blomar: Viser til evig vår, nytt liv, det kristne håpet, ikkje vere bekymra. Matteus evangelium 6, 28-29: «Og kvi syter de for klædi? Sjå liljone på marki, korleis dei veks! Dei arbeider ikkje, dei spinn ikkje; men eg segjer dykk at ikkje sjølve Salomo i all sin herlegdom var so klædd som ei av dei.»
- Liljekonvall: Ein av dei fyrste vårblomane, og kan lesast som bilete på at Jesus skal kome att. Nokre stader kjem blomane opp frå rota av krossen, og symboliserer nytt liv gjennom Kristus.
- Aks: Kveitekorn sådd i jord, nytt liv spirer av eit tilsynelatande daudt frø; symbol på at dei døde skal stå opp. Johannes evangelium 12,24: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Fell ikkje kveitekornet i jordi og døyr, so er det og vert det berre eitt korn; men døyr det, gjev det stor grøda.»
- Spurvar: Trøstande. Viser til Matt. 10, 29: «Sel dei ikkje tvo sporvar for ein øyre? Og ikkje ein av dei fell ned på jordi utan Far dykkar vil.»

Symbol som er på færre gravminne, og medverkar til vernestatus:

- Fakkell: Symbol på kjærleik. Kom inn som motiv med klassisismen på 1700-talet. Alle eldre gravminne med dette symbolet vert verna.
- Fakkell vendt nedover: Symbol på dei kristne sitt håp om nytt liv etter døden. Når fakkelen vert snudd raskt ned, vert flamma tilsynelatande borte. Så tek den brått tak, og flammar opp som aldri før.
- Brennande oljelampe, evigheitslampa: Symbol for det evige livet, og minner oss om å vere vaksame og uthaldande. Dei kloke jomfruene, Matt. 25, 1-13. Et utval vert verna. Sommarfugl: Kjem ofte ut av ei puppe, og er teikn på attføring i ny skapnad. Livets seier over det tilsynelatande døde. Oppstandelse.

- Fisk: Den første bokstaven i «Jesus Kristus, Guds son» på språket til dei fyrste kristne, danna ordet ICHTYS, som er det greske ordet for fisk. Eit symbol brukt slik at dei kristne skulle kunne finne og kjenne kvarandre under forfølgjane.
- Oppslått bok, bokrull: Livets bok, vert nemnt fleire stader i Bibelen, mellom annet i Joh. Op. 3, 5: «Den som sigrar, han skal verta klædd soleis i kvite klæde, og eg skal ikkje strjuka namnet hans ut or livsens bok.» Kan også tolkast som ei framstilling av Bibelen.
- Trekløver. Ofte brukt som avslutning på krossarmene på støypejernkrossar. Tre samansette sirkelar som symboliserer den trieinige Gud. Mykje brukt i mellomalderen, og henta opp i nygotikken på 1800-talet, den perioden jernkrossane vart produserte. Alle jernkrossar vert vurderte som verneverdige, og dermed vert også trekløverane tekne vare på.
- Olivengrein/oljekvist: I Det gamle testamente er omtala mellom annet Noa si duve som kom tilbake til arka med oljekvisten i nebbet (Fyrste Mosebok 8,11). Liknar på palmegreiner, som symboliserer fest og glede (jødane sin lauvhyttefest). Æresteikn og sigersmerke (Joh. Op. 7, 9).
- Eikeblad/nøtter: Det mektige eiketreet, ofte representert gjennom eikeblad og eikenøtter, betyr styrke, ære, lang levetid og viljestyrke.
- Hender/Handtrykk. Symbol på kjærleik, og at ein skal treffast att.
- Dødsengel. Symbol for døden.
- Urne. Symbol for døden.
- Hjarta: Symbol på kjærleik.
- Yrkestitlar: Spesielt yrkestitlar som ikkje er i bruk lenger, vil vere grunnlag for vern.

Nokre døme på symbolbruk på gravminne i dei to soknene.

På Langeidssverdet er det mange symbol ein er usikker på kva tyder, men eitt av dei er ei hand som tykkjest halde ein kross. Grava der sverdet vart funne, er datert til tida 1015-1030, og me kan tolke det som eit indisium på at kristendomen på den tid iallfall var kjend i Setesdal. Foto: Ellen C. Holthe, Kulturhistorisk museum.

Når kom kristendomen til Setesdal?

Det er ikkje mogeleg å datere nøyaktig når kristendomen kom til Setesdal. Og sjølvsagt var dette ein prosess som gjekk over tid. Det er ting som tyder på at dei iallfall heldt fram med å gravleggje på garden noko lenger enn til dømes ved kysten.

Til fleire av desse gravene knyter det seg segner om gamal kyrkjestad. Me har mellom anna Tveitbakk i Hylestad, og Finndalen i Valle. Dessutan Kyrkjedekkan heilt på grensa mellom Hylestad sokn og Austad sokn.

Setesdal er usedvanleg rikt på fornminne, og det dukkar stadig opp nye gravstader. Gjerne i samband med vegprosjekt. På Langeid vart det gjort eit funn som kan fortelje oss noko om korleis den nye trua vart praktisert i ein overgangsperiode. Ut mot ei rein vart det funne eit stort felt med flatmarksgraver. I den eine av desse vart det kjende Langeidssverdet funne. Dateringa er ca. 1015-1030. På hjaltet er rissa inn ei hand som held eit kors. Altså må me rekne med at kristendomen var kjend, og at nye måtar å tenkje og handle på var kjent.

Sverdet og øksa låg ved sida av grava, og ikkje i grava som me elles reknar som det vanlege. Rundt grava var det fire store stolpehol som vert tolka som at det har stått eit lite bygg, eit slags dødskapell over grava.

Første gongen kyrkjene i Setesdal er nemnde i skriftlege kjelder er i 1327. Saka gjeld innkrevjing av ein skatt som paven bad om i 1284. Kyrkjene i det som då var Setr prestegjeld, er Valle, Nomeland og Hylestad. Dei to førstnemnde har me inga datering av, men Hylestadportalane daterer den kyrkja til slutten av 1100-talet. Valle og Nomeland er sannsynlegvis frå omtrent same tid.

Truleg eksisterte det andre kyrkjebygg før det. me veit at mange av dei fyrste kyrkjene hadde jordgravne stolpar som rotne, og vart bytte ut med nye stavkyrkjer på 11-1200-talet eller seinare.

Kyrkjegardar som ikkje er i bruk som gravplass

Nomeland kyrkjegard

Den av stavkyrkjene som fyrst vart borte, var Nomelandskyrkja. Både i Valle og Hylestad vart det sett opp nye kyrkjer i 1660-åra, og då var truleg Nomelandskyrkja borte for lengst.

Nomeland sokn er nemnt fleire gonger frå 1327 til 1491. Me kan ikkje sjå bort frå eigen prest og prestegard i Nomeland sokn, men det er uråd å leggje fram prov på noko som helst. På 1600-talet åtte presten jord som før kan ha høyrte til ein prestegard på vestsida. Det meste av jorda var på sjølve Nomelandsgarden og på Storøyne.

Kyrkjestaden ligg rett sunnanfor der Odde sagbruk i dag held til. Kyrkjegarden er gjerda inne av eit lågt steingjerde, og mæler kring 40x60 meter. Kyrkja har stade i nordaustre hyrnet, og tufta syner at ho har vore omlag 7x10 meter stor.

Storleiken på soknet er uvisst, men mest sannsynleg var dette kyrkja for dei som budde på vestsida av elva, frå Bø (Flårenden) til Røysland.

«Nomeland sokn» er ikkje nemnd etter 1491 (kan hende alt 1468, fordi årstalet 1491 er noko klusse skriva og såleis uvisst). Det kan tydst i den lei at soknet då var i ferd med å verte lagd ned. Likevel må me heilt fram til andre halvdel av 1500-talet før kjeldene klårt seier frå at gardane på vestsida høyrer til Valle sokn. Fyrst då kan me vere visse på at Nomelandskyrkja ikkje lenger var i bruk. (Fritt etter Valle Kultursoge bd. VII.)

Etter tradisjonen er det teke vare på delar av kyrkja. Den same tradisjonen vil ha det til at tilnærma alt som finst i dag som kan definerast som ein kyrkjerest må skrive seg frå Nomelandskyrkja. Det er likevel uvisst om det skrivar seg frå Valle stavkyrkje eller Nomeland. Tradisjonen gjer det likevel vanskeleg å avgjere. Det som fagfolka er samde om, er at det er restar etter ein kyrkjeportal i loptet i Fureteig Bø. Kyrkjedøra kan vere i Sygard Bø, og det er også mogeleg at det er kyrkjerestar på Nordigard Rygnestad. Noko av mellomalderkunsten som er i loptet der, er kyrkjekunst, og kan også vere frå ei av dei gamle kyrkjene.

Status i dag:

I desember 2020 kom Rundskriv Q-06/2020. Kapittel 3.1.1 slår fast at

«Alle mellomaldergravplasser (inntil år 1537 er automatisk fredet i medhold av kulturminnelovens § 4 første ledd bokstav j.)»

Dette inneber også at gravplassen skal forvaltast etter kulturminnelova. I tillegg til sjølve kyrkjegarden og steingjerdet rundt, gjeld ei fem meter brei sikringssone i tillegg. Jfr. kap. 3.4 i nemnde dokument.

Gravplassen er ikkje i bruk i dag, og det har ikkje vore gravleggingar der (så langt ein kjenner til) etter reformasjonen.

Området framstår i dag som eit «naturlandskap» med tuer, lyng og kratt. Nokre av holene skriv seg frå 1833, då det var venta ein kolera epidemi og ein trudde ein trong gravplass til mange. Det gjekk heldigvis av seg utan døde.

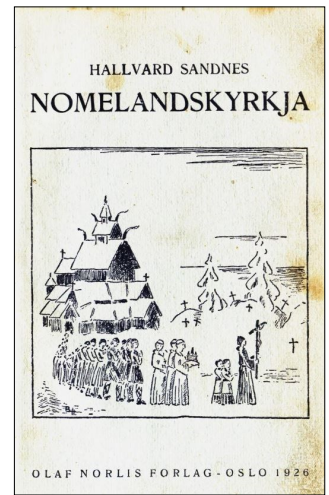
Andre holer skriv seg frå ekskursjonar frå skulen.

Valle kommune har nyleg rydda området for vegetasjon, og sett opp eit nytt gjerde.

Det er ingen gravminne på staden.

*Nomeland kyrkjegard er i dag ver-
na som eit kulturminne. Den er
nyleg ryddafor tre og buskar, og
det er sett opp ei symbolsk inngjer-
ding.*

*Forfattaren Hallvard Sandnes
skreiv i 1926 romanen
«Nomelandskyrkja» der hending-
ane er knytta opp mot denne
kyrkja slik det kunne ha vore i mel-
lomalderen.*

Hylestad kyrkjegard Bjørgum

Som Nomeland er Hylestad kyrkje fyrste gong nemnd i 1327. me har ingen kjelder som dokumenterer at det var eigen prest i Hylestad, men etter tradisjonen var det prestegard ved sida av kyrkja, og det var eigedomar som hørde til presten. Garden heitte Hylje, og er i dag ein del av Bjørgum. Slik kan det ha vore til ein gong på 1400-talet, men heilt visst ikkje lenger enn til reformasjonen i 1537.

På tidleg 1600-tal prøva presten Nils Pedersen å få bøndene til å vitne at dei fire gamle tuftene ved kyrkjegarden på Bjørgum skriva seg frå den gamle prestegarden, og at presten som budde der i si tid hadde hatt åker, eng og buskap. Dette vart etter mykje om og men stadfest, men det er synbert at vitna ikkje hadde fullgod kjennskap til tilhøva.

Presten i Hylestad er aldri nemnd med namn. Det er heller aldri dei som måtte ha vore prestar i nokon av dei andre anneksoknene i dalen. Veggen er stutt derifrå og til å påstå at det aldri har vore prest i kvar sokn.

Sumt frå den gamle stavkyrkja er teke vare på, mellom anna ein dobbel ljosestake med ein pligg i midten som skrivar seg frå mellomalderen. Mest kjent er sjølv sagt portalstolpane, to sett som er uvanleg flott utskorne. Spesielt den «figurane» portalen, med utskjeringar frå sagaen om Sigurd Fåvnesbane. Døra til kyrkja er truleg den som står i eit stolphus i Rike i Valle.

Portalstolpane daterer Hylestad stavkyrkje til slutten av 1100-talet. Det er ikkje urimeleg å tenkje seg at det har vore ei kyrkje før det. Kanskje brukte dei det gamle hovet i ein overgangsperiode? Jfr. at garden nordanfor Kyrkjemo har namnet Hovet. I alle fall er me sikre på at den gamle stavkyrkja vart riven ned i 1664 og erstatta med ei tømmerkyrkje (noko liknande av Bykle kyrkje). Denne stod til 1838, då kyrkjesta- den vart flytta til Rysstad. (Fritt etter Valle kultursoge bd. VII.)

Området vart deretter ståande ubrukt, dvs. det vart beitt der og heilt sikkert vart også det graset som måtte vekse der slege. Under krigen vart området pløgt opp og dyrka, og heile kyrkjemoen er i dag som eit jorde.

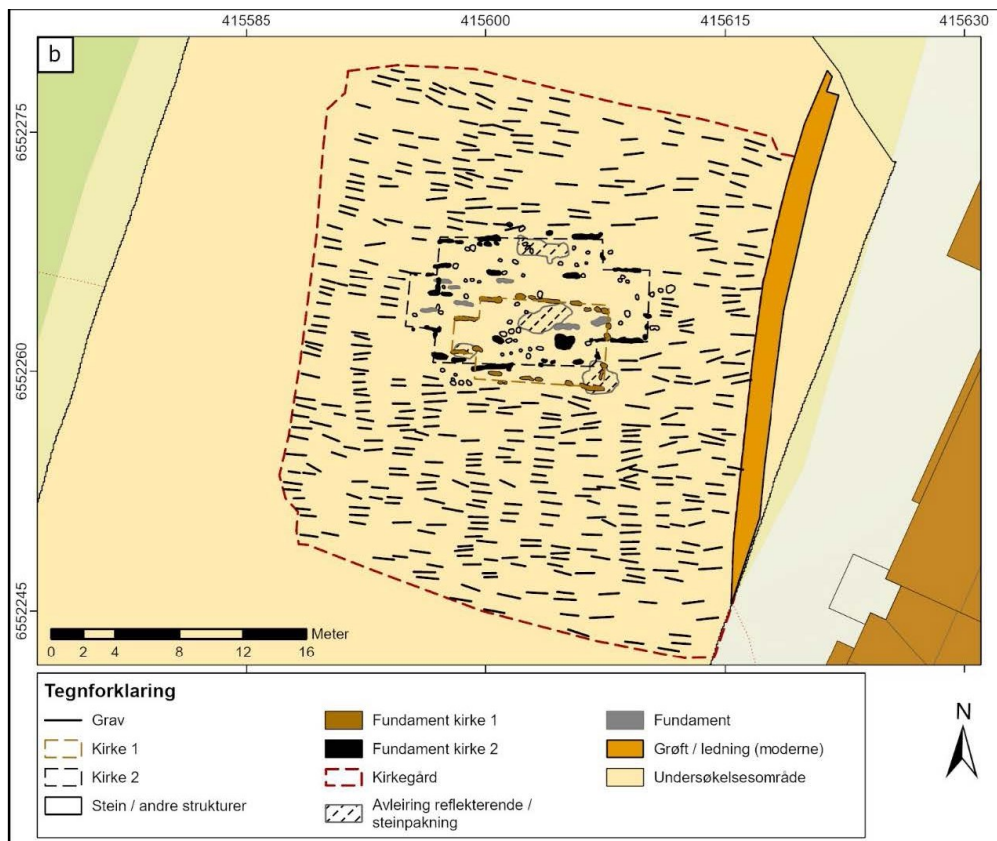
Status i dag:

I desember 2020 kom Rundskriv Q-06/2020. Kapittel 3.1.1 slår fast at

«Alle mellomaldergravplasser (inntil år 1537 er automatisk fredet i medhold av kulturminnelovens § 4 første ledd bokstav j.)»

Det raude ramma er streka opp rundt den gamle kyrkjegarden der stavkyrkja stod fram til 1664. Foto: Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger.

Georadarscanning viser at gravene ligg tett i tett på den gamle kyrkjestaden. Den brune ramma er viser konturane av stavkyrkja. Den svarte er omrisset av laftekyrkja som stod mellom 1664 og 1838. Illustrasjon frå Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger.

Dette inneber også at gravplassen skal forvaltast etter kulturminnelova. I tillegg til sjølve kyrkjegarden og steingjerdet rundt, skal det vere ei fem meter brei sikringssone i tillegg. Jfr. kap. 3.4 i nemnde dokument.

Gravplassen er ikkje i bruk i dag, og det har ikkje vore gravleggingar der (så langt ein kjenner til) etter 1838/39.

I 1989, då Hylestad kyrkje runda 150-år, vart det reist ein minnestein i utkanten av gravstaden. Det er ingen andre steinar eller fysiske gravminne å sjå på staden. Alt er under jordoverflata

I samband med planane om å byggje ein kopi av ei stavkyrkje ved Setesdalsmuseet, vart det utført ei georadarscanning av området. Det viste seg at under markoverflata er svært mykje godt bevart. Gravene ligg tett i tett, og konturane av minst to kyrkjer vart avdekka. Også i området rundt kyrkjegarden vart det registrert fornminne/gravplassar

*Hylestad kyrkje 1888. Vi ser at kyrkjegarden er ramma inne med same steingjerde som i dag.
Foto: Axel Lindahl. Frå Setesdalsmuseet.*

Hylestad kyrkjegard ved kyrkja

I 1838-39 vart det bygt ny kyrkje som kom til å liggje like i vegkanten av den då planlagde Postvegen (no Rv. 9). Bygningen er i hovudsak sett opp av nytt tømmer, men det er tømmer frå kyrkja på Bjørgum under kyrkjegolv og høgare opp i konstruksjonen. Sjølv kyrkjerommet er ein laftekasse.

Skal ein feste lit til tradisjonen, vart steinen og kyrkjegardsmuren frå Bjørgum frakta til Rysstad over isen vinterstid. Kyrkjegardsmuren rundt Hylestad kyrkje i dag er bygt av denne steinen, men truleg også av annan stein etter kvart som kyrkjegarden har vorte utvida. Av gamle foto ser det ut som steingjerdet rundt kyrkja er identisk med den muren me kan sjå på dei eldste bileta frå andre halvdel av 1800-talet.

Det vert også fortalt at gamle gravsteinar vart frakta til Rysstad, og ein av desse står ved kyrkjegardsmuren i dag med tydeleg inskripsjon frå 1789 (Ole Nicolaisen Brokke). I eit anna hjørne står ein stein som utvilsamt er gravstein men utan leseleg skrift

Elles på kyrkjegarden er det naturstein som står på gravene. Det er stort sett ikkje lenger mogeleg å lese bokstavane som måtte stå der. Det er også fleire jernkrossar, samt nokre få graver frå nyare tid.

Desse gravene ligg truleg slik dei har gjort sidan jordfestinga. Gravplassen var i bruk frå vigslinga 30. juni 1839 til ca. 1900. På grunn av svært vanskeleg grunn, med aur og stein, vart det bestemt at det skulle etablerast ny gravplass på Rysstadmo. Der er det berre sand i grunnen.

Det er ikkje leita fram skriftelege kjelder rundt dette, men Tarjei A. Rysstad f.1887 fortalde at ei lita jente, Sigrid Knutsdtr. Helle, var den fyrste som vart gravlagd på den nye kyrkjegarden på Rysstadmo. Ho døydde rett etter fødselen i desember 1900, og ungane på Rysstad tykte så synd på den vesle jenta som måtte liggje plent eisemo på den kalde og mørke kyrkjegarden.

Utanfor kyrkja vart det i 1948 reist ein minnestein over brørne Bjørgulv og Sigurd Rysstad som døydde i tysk krigsfangenskap i 1944 og 1945. Dette er ikkje ei gravstøtte.

Bårehuset frå ca. 1974 står ved kyrkja.

X 6564350

X 6564300

X 6564250

X 6564200

Y 416380

Y 416380

Y 416400

1 Valle kyrkjegard.
09.03.2022
Målestokk 1:500

Kyrkjegardar som er i bruk som gravplass

Valle kyrkjegard

Dette er den einaste kyrkjegarden i Valle kommune som har vore i bruk heilt sidan den fyrste kyrkja vart sett opp. me har inga datering på den heller, men reknar med at det vart sett opp ei stavkyrkje på Vaddarhaugen ein gong på 1100-talet. Som for dei andre er 1327 første gong kyrkja er nemnd.

Frå 1348 eksisterer eit dokument som fortel at Sira Olav er prest i Valle. Dette er den fyrste presten me kjenner namnet på.

Dei få prestane som er nemnde med namn før reformasjonen kan alle knytast til Valle kyrkje. Det er ingen tvil om at dette har vore hovudkyrkje frå dei eldste tider. Likevel er det lite me veit om kyrkja, og ein del av skulda for det er utan tvil samanblandinga med den forsvunne Nomelandkyrkja.

Rundt kyrkja er det ein mellomalderkyrkjegard. Denne er i utgangspunktet verna som eit kulturminne og vert forvalta etter Kulturminnelova. Under kyrkja er det restar etter den eldre kyrkja og graver.

Gravplassen har vorte mykje utvida frå det opphavlege. Gravene vart bruka om att og om att, men når det vart for mykje bein og kisterestar som vart grave opp når det var behov for nye graver, kom det utvidingar. Det er svært få gravminne eldre enn år 1900 på kyrkjegarden. Gravplassen er i dag inndelt i teigar som har bokstavane A-H. Det som er mørkare grått skal ikkje brukast til gravlegging. Jfr. kart på førre sida.

I tid fordeler gravene seg slik:

- A Eldste grav 2001
- B Eldste grav 1984
- C Eldste grav 1971
- D Blanding
- E Blanding
- F Mellomalder/blanding
- G Mellomalder/blanding

På dette kartet, som er utarbeidd av fylkeskommunen, er mellomalderkyrkjegarden markert med raudt. Den stipla linja rundt markerer ei fem meter brei vernesone. Mellomalderdelen skal forvaltast etter Kulturminnelova.

Det er steingjerde rundt heile gravplassen, men dette har vorte flytta kvar gong det har vore utviding av kyrkjegarden. I ein periode var utvidingane små, og det er vanskeleg å få oversyn. Kring 1920 var det ei større utviding, og då vart gjerdet som den gong slutta der presten hadde sin port, flytta eit gods stykke sørover på prestegarden sin grunn, og dette er det som no er markert som felt D og E.

Den siste utvidinga var på tidleg 1970-tal (felt A-C), og då vart det også bygt bårehus og ein mindre parkeringsplass. Dreng Viki fekk arbeidet med å setje opp steingjerde rundt den nye teigen. Steingjerdet som hadde vore i sørenden av kyrkjegarden vart ståande, men det vart laga ei opning mellom gamal og ny del.

Heile kyrkjegarden er omgjeve av steingjerde, og det er inngang frå fire portar. Berre den fram mot den gamle postvegen og den som har inngang frå vegen opp til prestegarden og nærast denne, er opphavlege.

Hausten 2024 vart det bygt gang- og sykkelveg forbi kyrkja, og i etterkant har det vorte løfta fram tankar om det kan vere mogeleg å flytte delar av steingjerdet ut mot vegen for å skape meir heilskap.

På kyrkjegarden er det fire bautasteinar. Den eldste vart reist i 1909 over eidsvollsmannen Olav Knutsen Tveiten, og er truleg ikkje gravminne. Den andre er over Knut Bø som vart skoten av tyskarane i 1944 (grav), og den tredje over skulemannen og forfattaren Torgeir Bjørnara som døydd i 1951 (urne).

Den fjerde står i sørenden av felt A, utanfor gjerdet, og er ein minnestein over Bjug Harstad, grunnleggjar av Pacific Lutheran University i Tacoma, Washington, USA. Inga grav, reist 1983.

I nordaustre hjørne av felt D står ein stein med påskrift: «Minnelund for born som døydd i mors liv.»

Hylestad kyrkjegard Rysstadmo

I år 1900 vart det bestemt at kyrkjegarden skulle flytjast frå området rundt kyrkja til Rysstadmo der det var lettare å grave i sanden. Området vart utvida nedover mot elva midt på 1950-talet.

I 2005 var ei større utviding ferdig. Nye område vart vigsla til kyrkjegard då areal på båe sider og ned mot elva var lagt til. Det er i dag ein stor kyrkjegard med plass til mange nye graver. Heile kyrkjegarden lagt til rette for slått med plentraktor.

Store delar av gravplassen er i dag omgjeven av steingjerde. Fram til 2005 var det berre steingjerde mot Postvegen. Mot Sølvarden er det sett opp eit gjerde med stolpar og jerngitter.

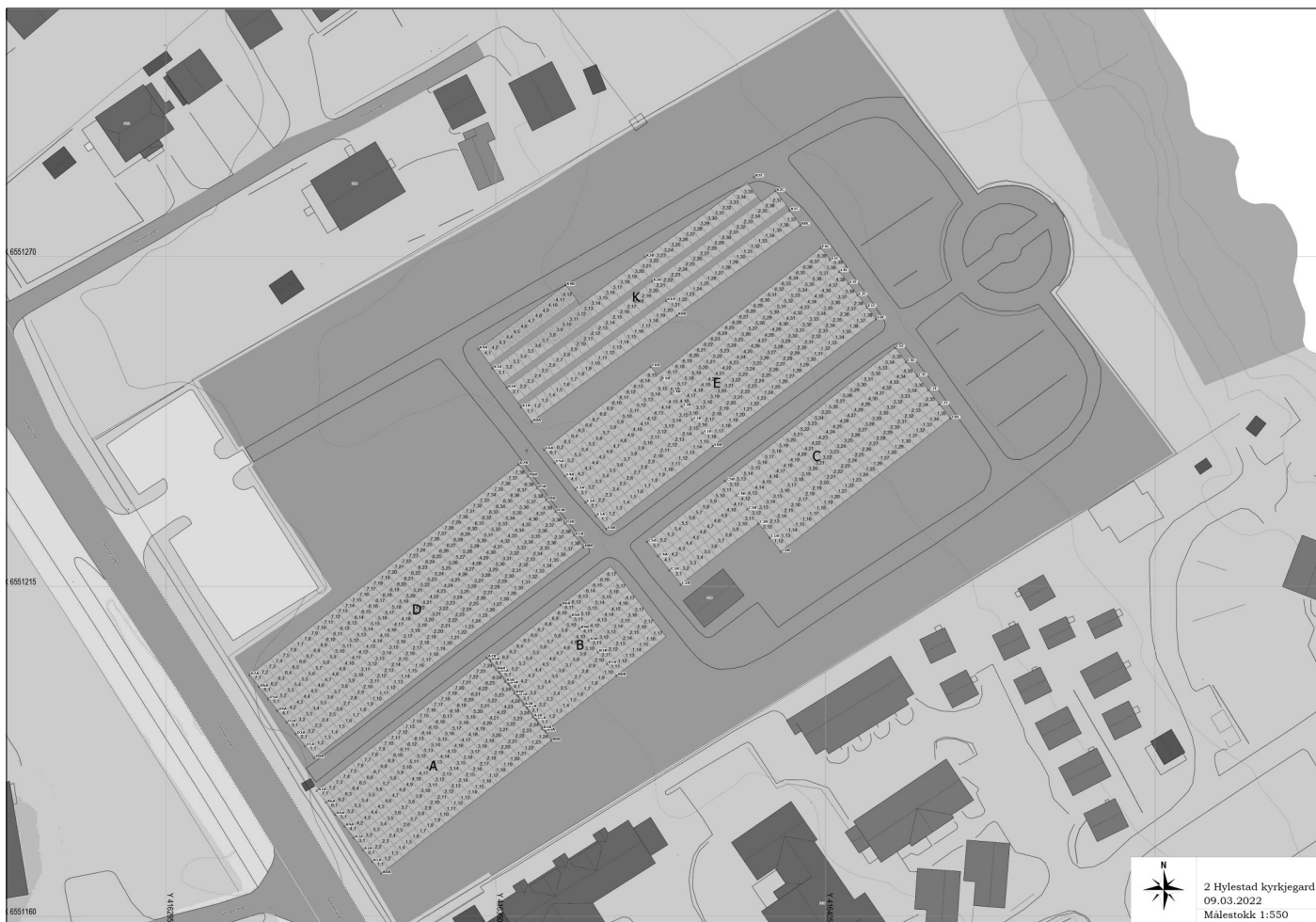
På nordsida er det laga til parkeringsplass, og ned mot elva vart det laga til eit parkanlegg der folk kan sitje ned for ei stille stund. Det er også bygt ein rondell og eit klokketårn. I gravferder er det denne klokka som kimar og ikkje kyrkjeklokka.

Soknerådet har for tida under utarbeiding ein plan for å gjere dette til ein minnelund. I utkast til planen heiter det mellom anna:

Det melder seg no støtt og stendig fleire som vél bort den tradisjonelle grava til fordel for ein siste kvilestad i ein minnelund. I mange tilfelle er det avlidne sjølv som har ytra eit ønske om gravlegging i eit felles gravfelt. Dette er gjerne på bakgrunn av ein otte for at ingen skal ha ansvar for å stelle grava etter at dei har gått bort, eller for å frigjere etterletne frå arbeidet med stell av ein personleg gravplass. Omtrent halvparten av alle kommunar i Noreg tilbyr no dette på éin eller fleire kyrkjegardar. (...) Dette gjer det mogeleg for dei som er att å ha ein stad å kome til, utan at det er noko press med å stelle grav og pynte med blomar.

I 2023 vart mange av dei store trea på sørsida fjerna. Det står framleis att store bjørketre mot postveg og nedover langs det gamle steingjerdet. Gravsteinar ber preg av dette både i form av mosegroing og at dei har blitt skeive.

Ingen graver er eldre enn 1900, men det er relativt mange jernkors.

Kyrkjegarden på Rysstadmo slik den er utforma i dag. A, B og D er den eldste delen, og vart teken i bruk hausten 1900. Øvre del av felt E og C vart teke i bruk midt på 1950-talet, og resten kom på plass i 2005. Det som er markert med ein mørkare gråfarge vert ikkje brukt til gravlegging.

Hylestad kyrkjegard hausten 2025. Foto: Leonhard Jansen.

Hausten 2023 vart mange av dei store trea på Hylestad kyrkjegard fjerna. Foto: Leonhard Jansen.

Forvaltning

I Valle kommune sin kulturminneplanen frå 2020 heiter det at det skal utarbeidast FDV-planar (forvaltning, drift, vedlikehald) for kyrkjene (ikkje spesifisert, men gjeld også kyrkjegarden rundt). Dessutan skal det utarbeidast skjøtselplanar for kyrkjegardar som ikkje lenger er i bruk. Dette skal gjerast i samarbeid mellom kyrkja, kommunen, fylkeskommunen, vegvesenet og Riksantikvaren. Forvaltning av Nomeland kyrkjegard inngår i skjøtselsplan for Prestefossen kulturlandskap

I Regjeringa sitt rundskriv Q-06/2020 om *Forvaltning av kyrkje, gravplass og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø*, heiter det:

3.6

Gravminner i gravplassens eie som er eldre enn år 1900, og samiske gravminner fra år 1917 eller eldre, skal ikke flyttes eller fjernes før fylkeskommunen eller Sametinget har hatt anledning til å uttale seg, jf. pkt 3.6.1 om fredete gravminner. Når det gjelder flytting eller fjerning av kulturhistorisk verdifulle gravminner som eventuelt fortsatt er i privat eie, bør fylkeskommunen/Sametinget varsles på forhånd.

3.6.1

Andre gravminner kan fredes i medhold av kulturminneloven § 15, eller omfattes av en områdefredning etter kulturminneloven § 19 eller en kulturmiljøfredning etter kulturminneloven § 20. I særlige tilfeller kan fylkeskommunen eller Sametinget gi tillatelse til tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturminnet, jf. kulturminneloven § 15a første ledd, § 19 tredje ledd og § 20 tredje ledd.

Hylestad kyrkje er listeført. Det vil seie at kyrkja er vurdert som verneverdig og har nasjonal verdi av Riksantikvaren. Dette betyr at den er anerkjent som et viktig kulturminne, selv om den ikke er formelt fredet. Listeføring innebærer at endringer i eller ved kirken, inkludert vedlikehold, skal meldes til Riksantikvaren for uttalelse.

Kommunen har påteke seg ansvar i forvaltninga, og det er eit godt samarbeid mellom kyrkje og kommune rundt oppgåvene. Uteseksjonen i Valle kommune har det praktiske ansvaret med slått og anna nødvendig vedlikehald.

Eit av måla med denne planen er å få ei rettesnor for framtidig forvaltning av gravplassen. Den vil sikre at ein del eldre ikkje festa graver/gravminne vert tekne vare på, samtidig som ein kan fjerna andre. Dette vil gje rom for gjenbruk av graver og gjere vedlikehaldet av gravplassane lettare.

Vern av eit utval gravminne vil sikre at eit utval gravminne som viser stil, epoke samt einskilte graver som har personalhistorisk verdi vert tekne vare på.

Vern er likevel ingen garanti for at verna gravminne vert tekne tilstrekkeleg godt vare på. Det er i utgangspunktet ikkje midlar tilgjengeleg for vedlikehald av desse gravminna. Eventuelt vedlikehald og restaurering av gravminne må derfor sikrast finansiering frå anna hald. Restaurering og vedlikehald kan det og vere aktuelt å gjera i samarbeid med friviljuge, enten enkeltpersonar eller lag og foreiningar.

Det vil i praksis vere ulike omsyn å ivaretake:

Nomeland kyrkjegard er eigd av kommunen som forvaltar kyrkjegarden i dag. Kulturminnelova gjeld.

Björgum kyrkjegard er i privat eige, og vert forvalta av eigar. Kulturminnelova gjeld.

Hylestad kyrkjegard ved kyrkja vert forvalta av Fellesrådet med delegering til kyrkjeverje/gravplasstyresmaktene.

Hylestad kyrkje er listeført. Det vil seie at kyrkja er *vurdert som verneverdig og har nasjonal verdi av Riksantikvaren. Dette betyr at den er anerkjent som et viktig kulturminne, selv om den ikke er formelt fredet. Listeføring innebærer at endringer i eller ved kirken, inkludert vedlikehold, skal meldes til Riksantikvaren for uttalelse.*

I gravplassvedtektene, gjeldande frå 1.5.25, er det bestemt at det ikkje skal tildelast nye graver på denne kyrkjegarden.

Valle kyrkjegard vert forvalta av Fellesrådet med delegering til kyrkjeverje/gravplasstyresmaktene. Valle kyrkje er listeført, og det som er sagt ovanfor om Hylestad kyrkje gjeld også for Valle.

Mellomalderdelen av kyrkjegarden vert forvalta etter kulturminnelova. Der er det ikkje mogeleg å grave nye graver, men graver som er brukt etter 1945, kan opnast att for ny gravlegging i same grav.

Gravplassvedtektene gjev spesielle føringar for felt G og H ved Valle kyrkje. I tillegg kan felt merka X heller ikkje brukast til nye gravleggingar.

Vernegrensa som gjeld mellomalderkyrkjegarden er den gule stipla linja (sjå kart). Som verna område foreslår ein å take med dei tre gravene oppe i nordvestre hjørne som eit tillegg.

Gravminne som står på den delen av kyrkjegarden som er frå mellomalderen er ikkje verna, og må vernast på same måte som øvrige. Når det er sagt, så er det også slik at svært mange av dei eldre gravminna står på denne delen av kyrkjegarden.

Hylestad kyrkjegard Rysstadmo vert forvalta av Fellesrådet med delegering til kyrkjeverje/gravplasstyresmaktene.

Så langt ein kan sjå er det ingen omsyn å take i dette området utover det som er bestemt i gravplassvedtektene. Unnatak er ein samisk gravplass frå 1911 (utan gravminne).

Hylestad kyrkje (øvt) og Valle kyrkje hausten 2025. Foto: Leonhard Jansen.

Handlingsplan

Gjeld alle kyrkjegardane:

- Gravplastyresmaktene ser til at kyrkjegardane er velstelte, og har eit særskilt tilsyn/ansvar for verna gravminne.
- Alle eldre gravminne (før 1900) og alle jernkrossar) vert verna. Knekte krossar vert sveisa/laska saman.
- har tilsyn med steingjerda rundt kyrkjegardane, og sørgjer for nødvendig vedlikehald når stein raser ut av muren. Omfattande rotsystem på store tre bidreg til at dei raser.
- Gravplastyresmaktene ser til at nødvendig felling av store (hole og farlege) tre med omfattande rotsystem vert felte .
- Det vert sett opp informasjonstavler ved kyrkjegardane.
- Gamle krossar som ligg i bårehusa i Valle og Hylestad vert fotografere og dokumenterte.

Gjeld for:

Hylestad kyrkjegard ved kyrkja

- gravminne som står på staden blir ståande uendra.
- minnestein over brørne Bjørgulv og Sigurd Rysstad vert forvalta som eit verna gravminne.
- Eigarskap/feste av nyare graver (etter 1945) vert avklart.
- Gravstein 1789 vert sett opp att saman med litt informasjon.

Valle kyrkjegard

- Det vart gjort eit utval på 77 gravminne eldre enn 1970 som vert føreslege verna. Av desse er 38 jernkrossar. 5 av desse treng reparasjon. Utveljing på grunnlag av utforming/alder/type gravminne. Sjå vedlegg 1.
- Minnesteinar på kyrkjegarden, og steinen reist over Bjug Harstad på utsida av kyrkjegardsmuren, vert forvalta som verna gravminne.
- Stein med påskrift «Minnelund for born som døydde i mors liv» vert forvalta som verna gravminne.

Hylestad kyrkjegard Rysstadmo

- Det vart gjort eit utval på 80 gravminne eldre enn 1970 som vert føreslege verna. Av desse er 38 jernkrossar. 4 av desse treng reparasjon. Utveljing på grunnlag av utforming/alder/type gravminne. Talet omfattar au dei gravminne som vert føreslege verna ved Hylestad kyrkje. Sjå vedlegg 2.

Bjørgum kyrkjegard

- Gravplastyresmaktene har tilsyn/ansvar for minnestein Hylestad stavkyrkje.

Valle kyrkjegard			Hylestad kyrkjegard		
År	Antall	Merknad	År	Antall	Merknad
1800 - 1909	5		1900 - 1909	4	
1920 - 1929	8		1910 - 1919	4	herav 1 samegrav utan gravminne
1930 - 1939	4		1920 - 1929	7	
1940 - 1949	6		1930 - 1939	8	herav 1 med laus plate
1950 - 1959	7		1940 - 1949	3	
1960 - 1969	5		1950 - 1959	3	
Jernkrossar	38	herav 5 knekte	1960 - 1969	8	
X-felt	4		Jernkrossar	38	herav 4 knekte
Totalt	77		X-felt	5	
			Totalt	80	
- jernkrossar	39		- jernkrossar	42	

Utvalde gravminne fordeler seg på denne måten. Tabell laga av Torbjørg Trydal.

Kjelder

- Austad, Aasulv: Hylestad kyrkje. Festskrift til 100-års jubileet
- Forskrift om gravplassvedtekter, Valle kommune, Agder, gjeldande frå 1.5.2025.
- Forprosjekt Minnelund, Hylestad kyrkjegard. Plankontoret 6.2.2025.
- Godkjenning namna minnelund, Hylestad kyrkjegard datert 18.19.2024.
- Hillesland, Kristoffer og Leonhard Jansen i Viking 2024: Hylestad stavkirke gjenoppstår – historie, georadar og rekonstruksjon. <https://journals.uio.no/viking/article/view/12016/9972>
- Horverak, Helene: Verneplan for kirkegårdene/gravplassene i Birkenes kommune. Utkast.
- Hovet, Eivind og Leonhard Jansen: Hylestad kyrkje 150 år. Hylestad 1989.
- Jansen, Leonhard og Alfred Ryningen: Valle kommune, bd. VII. Kultursoge. Valle 1994.
- Klingberg, Helge: Gravminner gjennom tusen år. Stokke 2013.
- Rotfest framtid. Temaplan for kulturminne. Valle kommune 2020-2032. Vedteke 1.4.2020.
- Valle kyrkje 1844-1994. Kyrkja på Vaddarhaugen. Jubileumsskrift 1994.
- Verneplan for gravplass. Veileder.
Gravplassrådgiveren 2018. Bilag i fagbladet Gravplassen 3-2018.
- Åkre, Torjus: Festskrift til 100-års jubileet. Valle kyrkje 1844-1944. Valle 1944.

Sokneprest Aasulv Austad ved grava til Knut K. Løyland 1945.

Foto: Jon O. Løyland. Frå Setesdalsmuseet.

DEN NORSKE KYRKJA

Valle og Hylestad sokneråd

Framlegg til budsjett for vidare arbeid med verneplanen

Arbeidet med å formalisere avtale mellom gravplasstyresmakta og dei som festar verna graver, vil krevje ein administrativ ressurs. Me føreslår ikkje noko ekstra budsjett i den samanheng, sjølv om det sjølvsagt inneber ein kostnad.

Eit utgangspunkt for 2026 kan vere:

147 graver vert føreslege verna.

Eingongskostnad kr. 250,- pr. gravminne	kr. 36.750,-
Sveising /rep. av 9 jernkrossar	kr. 10.000,-
Andre utgifter	kr. 3.250,-
Til saman	kr. 50.000,-

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	313	V&H2025-41	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	084/25	02.12.2025

084/25 Takkofferliste 2026 og liste over kyrkjeverter

Vedlegg liste

1 2026 Gudstenesteliste med takkoffer og kyrkjevert - utkast.xlsx

Saksframlegg

Det er soknerådet som avgjer kven som skal få takkofferet på gudstenestene. I 2026 er det planlagt 28 gudstenester. Langfredag er det ikkje gudsteneste. Ein har tidlegare lagt vekt på lokalt engasjement i kyrkjelyden, og det er verdt å take vare på. Til eige arbeid har ein hatt ofring til konfirmantarbeidet og trusopplæring. Soknerådet dekkjer konfirmantleir for ungdommane. Me får støtte frå kyrkja sentralt for å drive trusopplæring. Dette får me truleg noko mindre av etterkvart.

- Ein foreslår ei slik fordeling
- Allidretten, 1 ofring
- Den norske Israelsmisjonen, 2 ofringar
- Det norske Bibelselskap, 1 ofring
- Diakoni, 1 ofring på diakoniens dag
- Kyrkjas SOS i Noreg, 1 ofring
- Konfirmantarbeidet, 4 ofringar (presentasjonsgudstenesten, samtalegudstenesten, konfirmasjonsgudsteneste x2,)
- KRIK, 1 ofring
- Kyrkjelydens misjonsprosjekt, Stefanusalliansen, 5 ofringar (påske x2, 17.mai, jolaftan, joledag)
- Open Heart, 4 ofringar (2 i Valle, 2 i Hylestad)
- Tro & Media, 2 ofringar
- Trusopplæring, 4 ofringar (+1 frå i 2025)
- Åpne Dører, 1 ofring

Sum 27

Av praktiske grunnar kan det vere greitt å gje ei fullmakt til å endre takkofferet om det skulle vise seg nødvendig. Eksempler på dette kan vere

- internasjonale hendingar som får merksemd der det kan vere naturleg å gje ei gåve til eit spesielt arbeid
- når ein gjestetalar kjem kan ein knytte gåva til eit aktuelt arbeid

- TV - aksjonen er ofte naturleg å gje til. Dette kan ein gjere med å gje eit takkoffer den dagen, eller oppmuntre til å gje ei gåve til dei.

Når det gjeld gåve til Den Norske Israelsmisjon vil ein med bakgrunn i aktuelle politiske hendingar utdjupe grunnen til å støtte dette arbeidet.

Dette er ikkje ei gåve til ein stat, eller ei regjering, men til eit arbeid med lange tradisjonar i norsk misjonshistorie. Misjonen vart etablert i 1844 - før staten vart etablert. Formålet til organisasjonen er tredelt.

1. Misjonen vil "bevisstgjøre den kristne kirke på at troen har et jødisk utgangspunkt og en jødisk dimensjon som både uttrykker vår forankring og fortsatte forpliktelse"
2. Misjonen vil "møte det jødiske folk med respekt og ydmykhet, samtidig som vi i ord og handling vil formidle den kjærlighet vi har møtt gjennom Jesus Messias."
3. Misjonen vil "i ord og handling arbeide for fred og forsoning mellom mennesker både i vårt arbeid i Norge og i andre land, og særlig i møte mellom israelere og palestinere."

Kyrkjevert på gudstenestene

Det er ønskeleg å ha frivillige med teneste som kyrkjevert på alle gudstenestene. Lista er lagt, men me manglar nokre.

På enkelte gudstenester må me vere to. 17. mai, konfirmasjonsgudsteneste og jolaftan. I møte prøver me å finne ei fordeling og løysing på dette. Jamfør vedlagte liste.

Forslag til vedtak

Valle og Hylestad sokneråd vedtek framlagte forslag til takkoffer for 2026.

Prest saman med soknerådsleiar / kyrkjeverje får fullmakt til å endre takkoffer i spesielle tilfeller

Dato	Tid	Dag	Stad	Tittel	Takkoffer til	Kirkevert
11.01.2026	11:00	2sib	Valle kyrkje	Gudsteneste	Den Norske Israelsmisjon	Lisbeth D Homme
25.01.2026	16:00	4sib	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Det Norske Bibelselskap	Torstein Bjørgum
08.02.2026	16:00	KrFo	Valle kyrkje	Gudsteneste	Trusopplæring	Liv Gunn Viki
22.02.2026	11:00	1sif	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Åpne Dører	Sissel Åkre
08.03.2026	11:00	3sif	Valle kyrkje	Gudsteneste	Open Heart	Kristine Kleiveland
22.03.2026	16:00	MB	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Trusopplæring	Guðrun Sagneskar
02.04.2026	16:00	Skjært	Brokkestøylen	Friluftsgudsteneste	Kyrkjelydens misjonprosjekt, Stefanusalliansen	
03.04.2026	11:00	Lang	Hylestad kyrkje	Pasjons gudsteneste	Ingen takkoffer denne dagen	Bente Bjørgum
05.04.2026	11:00	Pådag	Valle kyrkje	Høgtidsgudsteneste	Kyrkjelydens misjonprosjekt, Stefanusalliansen	Torleif Harstad
19.04.2026	16:00	3sip	Valle kyrkje	Gudsteneste	Tro & Medier	Margit Homme
03.05.2026	11:00	5sip	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Open Heart	Siri Melhus
17.05.2026	11:00	17.mai	Valle kyrkje	Gudsteneste	Kyrkjelydens misjonprosjekt, Stefanusalliansen	
24.05.2026	11:00	Pidag	Valle kyrkje	Høgtidsgudsteneste	Trusopplæring	
28.05.2026	17:00	To e Pi	Valle kyrkje	Gudsteneste med konfirmantane	Konfirmantarbeidet	
07.06.2026	11:00	2 sit	Hylestad kyrkje	Konfirmasjonsgudsteneste	Konfirmantarbeidet	
14.06.2026	11:00	3 sit	Valle kyrkje	Konfirmasjonsgudsteneste	Konfirmantarbeidet	
12.07.2026	11:00	7 sit	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Kristen Idrettskontakt - KRIK	Sissel Åkre
09.08.2026	12:00	11 sit	Tveitetunet	Friluftsgudsteneste	Allidrett	Torleif Harstad
23.08.2026	11:00	13 sit	Valle kyrkje	Gudsteneste	Open Heart	Kristine Kleiveland
06.09.2026	11:00	15 sit	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Kirkens SOS i Norge	Liv Gunn Viki
20.09.2026	16:00	17 sit	Valle kyrkje	Gudsteneste	Konfirmantarbeidet	Margit Homme
04.10.2026	16:00	19 sit	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Trusopplæring	Bente Bjørgum
18.10.2026	11:00	21 sit	Valle kyrkje	Gudsteneste	Den Norske Israelsmisjon	Guðrun Sagneskar
01.11.2026	19:00	AH	Valle kyrkje	Minnegudsteneste	Kyrkjelydens diakoniarbeid	Lisbeth D Homme
15.11.2026	11:00	25 sit	Hylestad kyrkje	Gudsteneste	Tro & Medier	Siri Melhus
29.11.2026	17:00	1sia	Hylestad kyrkje	Ljosmesse	Open Heart	Torstein Bjørgum
24.12.2026	16:30	Julaft	Valle kyrkje	Jolegudsteneste	Kyrkjelydens misjonprosjekt, Stefanusalliansen	
25.12.2026	12:00	Juled	Hylestad kyrkje	Høgtidsgudsteneste	Kyrkjelydens misjonprosjekt, Stefanusalliansen	

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandlar	Klasse	Saksmappe	Gradering
Toralv Frøysaa Lie	161	V&H2025-44	Ingen skjerming

Råd/utval	Saksnummer	Møtedato
Valle og Hylestad Sokneråd	085/25	02.12.2025

085/25 Rydde i fond

Vedlegg liste

1 2025 Endring fond.docx

Saksframlegg

Gjennomgang og rydding i fond

Administrasjonen har lagt fram eit forslag til opprydding som ligg ved saksinnkallinga.

Forslag til vedtak

Soknerådet vedtek å rydde i fonda etter framlagte forslag frå administrasjonen.

55108000 - ENØK-tiltak kyrkjane (203)	-122 065
55108002 - Mur Valle kyrkje (202)	-150 000
55108003 - O.A. Løylands bibelfond	-109 573
55108005 - Trusopplæring, Den norske kirke	-212 610
55108006 - VAL, den norske kirke	-6 224
55508001 - Grunnmur kyrkjene (pro 350)	-488 976
55608000 - Disposisjonsfond Kyrkj. fellesråd	-1 012 646
55608001 - Ungdom i oppdrag HS	-5 002
55608002 - Kyrkjestoge	-1 109 220
55608003 - Strukturprosessen	-100 000
55608005 - Barnekor	-2 218
55608006 - ENØK varmestyring (pro 203) ref. FR 04/22	-71 100
55608007 - Musikere henta av organisten	-17 396
55608008 - Diakoniprisen	-3 151
55608009 - Verneplan	-15 000
55608010 - Urnelund	
55608011 - Benker til kyrkjegardane	-5 018
55608012 - Sommarkonsertane	-25 708
55608014 - Ringeautomatikk Hylestad kyrkje 050/24	-4 002

Forslag til vedtak:

Fond 55108006 – Val, den norske kirke kr. 6224

Fond 55608014 – Ringeautomatikk Hylestad kyrkje kr. 4002.-

Fond 55608003 – Strukturprosessen kr 100 000.-

Vert lagd til Disposisjonsfond til saman 1122 872.-

Fond 55608001 Ungdom i oppdrag HS kr. 5002.-

fond 55608005 Barnekor kr. 2218.-

Vert lagd til fond 55108005 Trusopplæring, Den norske kirke tilsaman kr. 219 830

Fond: Musikere henta av organisten 55608007 kr 17396,-

Bør bytte namn til **Kyrkjemusikk – konserter.**

Fond 55608012 sommarkonsertane 25708.- bør leggjast til.

Nytt fond Kyrkjemusikk- Konsertar: kr 43104.-

Fond 55608011 Benker til kyrkjegadane kr. 5018.- Bør brukast i 2026

Fond 55108002 Mur Valle kyrkje – Brukast i 2026

Fond 55508001 Grunnmur kyrkjene - Brukast i 2026

Resterande fond bukast i 2026 unntatt verneplan og ENØK tiltak som brukast i 2025.